



In de rubriek **Pedagogisch Nieuws** bespreekt steeds een andere medewerker van het **Amsterdams Centrum voor Kinderstudies (ACK)** belangrijke en actuele ontwikkelingen in het gezin, op school, of in de instelling. Ditmaal een bijdrage van **Theo Doreleijers**. Hij is hoogleraar kinder- en jeugdpsychiatrie aan de Vrije Universiteit van Amsterdam.

P E D A G O G I S C H N I E U W S

De affaire Buikhuisen

Theo Doreleijers

Wouter Buikhuisen kwam in de problemen toen ik eind twintig, begin dertig was. Ik volgde de gebeurtenissen wel, maar toch van een flinke afstand. Ik kan me niet herinneren dat ik er een uitgesproken mening over had (zoals het ook lang geduurd heeft voordat ik een mening kon formuleren over het actuele Europese verdrag inzake de grondwet). Vooral de dreigende houding van omstanders (studenten? journalisten?) staat me bij en als iemand bedreigd wordt ben ik op zijn hand.

Precies een jaar geleden heb ik Wouter Buikhuisen ontmoet: een rijzige zeventiger met een vriendelijke stem die veel te vertellen heeft. We waren bij elkaar gebracht door een redacteur van een televisieprogramma. Hij intrigeerde me alleen al omdat ik inmiddels zelf enkele keren in krantencolumns 'de nieuwe Buikhuisen' was genoemd vanwege mijn onderzoeksplannen naar neurobiologische factoren van agressie.

Buikhuisen is bekend geworden door de 'affaire', maar hij was in Nederland een vooraanstaand wetenschapper die onder meer het Wetenschappelijk Onderzoek en Documentatie Centrum (WODC)

van het ministerie van Justitie heeft opgericht.

Zelf promoveerde hij destijds op het fenomeen 'nozems'. Hij kon sommige vormen van agressie en criminaliteit niet voldoende verklaren vanuit een psychologisch-criminologische invalshoek en zocht naar een bio-psychosociaal verklaringsmodel. Daarbij stuitte hij echter op groot verzet: collegezalen werden bezet, een rookbom tijdens zijn oratie, vragen in de Tweede Kamer en dodelijke columns van Piet Grijns in *Vrij Nederland*. Hij heeft ten slotte – vooral ook om zijn gezin er niet langer door belast te laten worden (zijn kinderen werden inmiddels hevig gepest op school, en bij hem thuis werden enveloppen met poep door de brievenbus gegooid) – de handdoek in de ring gegooid en is gestopt met zijn wetenschappelijke carrière. Thans woont hij in Spanje.

Ervan uitgaande dat dergelijk onderzoek eind jaren negentig wel haalbaar was in onze samenleving, hebben wij eerst zes, zeven jaar geleden een symposium gehouden over het onderwerp, met sprekers als Adrian Raine (USA), Ron de Kloet (Universiteit Leiden) en Britt af Klinte-

berg (Noorwegen). We kregen veel belangstelling van de media: een paginagroot artikel in de wetenschapsbijlage van de *NRC* en ook *NOVA* besteedde aandacht aan het onderwerp. Daarop zijn we met de voorbereidingen van het onderzoek begonnen, maar we stuitten toch al snel her en der op zodanig grote (bestuurlijke) weerstand dat we niet konden starten. Pas toen in Amsterdam burgemeester Cohen, van huis uit wetenschapper, zich in de discussie had gemengd, is het groene licht gekomen. We waren twee jaar verder.

De resultaten van het onderzoek zijn veelbelovend. Wouter Buikhuisen heeft verleden jaar met grote interesse kennis genomen van de voortgang van het onderzoek. Hij was ontroerd de promovendus te kunnen ontmoeten. We hebben toen een langdurig en indringend gesprek gehad over wetenschapsbeoefening, over het maatschappelijk klimaat dat daarvoor nodig is en over de gebrekkige steun van de overheid om echte stappen vooruit te maken in de wetenschap.

Ik kon niet anders concluderen dan dat we dertig jaar geleden een wijs man hebben laten gaan, en dat Nederland

er misschien toch een beetje anders uit gezien zou hebben als hij destijds de ruimte had gekregen.

Als ik tegenwoordig in de collegezaal of tijdens lezingen vraag of er iemand is wie de naam Wouter Buikhuisen iets zegt, steekt een enkeling de vinger op: jonge mensen die er hun ouders over hebben horen praten. De 'affaire' lijkt echt achter ons te liggen. Er zijn inmiddels meerdere proefschriften verschenen over onderwerpen die hem destijds al bezighielden.

Woensdag 25 mei jl. zond de Humanistische Omroep een documentaire uit over Wouter Buikhuisen. De hoofdpersoon kwam uitgebreid aan het woord, sprak eigenlijk met meer vuur dan hij destijds deed – althans dat maak ik op uit de beelden van toen waarmee de documentaire gelardeerd was. De beweegredenen van de tegenstanders zijn onderbelicht gebleven, maar misschien maar goed ook: zij hebben destijds voldoende hun mond kunnen roeren. Jammer dat de Vereniging voor Criminologie die destijds Buikhuisen geroyeerd heeft als lid, hem nog steeds niet in ere heeft hersteld.